

สาร คณะกรรมการ ฝ่ายเทคโนโลยี สารสนเทศ

โครงการความร่วมมือทางวิชาการ
ระหว่างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กับ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ดร.สวรงค์ บุญปลุก
ผู้อำนวยการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

การเรียนรู้กับเทคโนโลยี (Learning with Technology)

การจัดการเรียนการสอนในโครงการความร่วมมือ
พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ระหว่างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กับมหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนดุสิต หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการ
ศึกษาปฐมวัย โครงการ 2 เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้จาก
การปฏิบัติงาน (Work - Based Learning) โดยใช้ iPad เป็น
เครื่องมือสื่อสาร

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
(Information Technology : IT) นั้น การจัด T : Technology
มหาวิทยาลัยมีความพร้อมทางระบบคอมพิวเตอร์ มีเครือข่ายโยง
เข้า Internet สะดวก นักศึกษาสามารถเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีและ
มีโอกาสใช้ได้เต็มที่ นักศึกษาใช้เทคโนโลยีอย่างคุ้มค่า มีเป้าหมายใน
การเรียนรู้ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ตรงกับที่หลักสูตรกำหนด สามารถ
ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนากระบวนการทางปัญญาอย่างแท้จริง และ
นักศึกษสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในที่ทำงานของตนได้ ในส่วน
I : Information หรือสารสนเทศ ที่น่าจะเป็นเนื้อหา มหาวิทยาลัยใช้
ระบบการจัดการเนื้อหา (Content Management System : CMS)
โดยใช้ iTunes U เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอก

การจัดการเรียนรู้มีการประชุมอาจารย์ผู้สอนเพื่อวางแผน
การจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่เพื่ออาจารย์
ผู้สอนจะได้จัดเตรียมข้อมูลในเรื่องต่างๆ ในวิชาที่สอนให้นักศึกษา
ฝึกปฏิบัติ แสวงหาข้อมูล นำมาวิเคราะห์กำหนดเป็นความคิดรวบยอด
โยงเป็นกฎเกณฑ์ หลักการ ซึ่งอาจารย์ผู้สอนสามารถจัดสถานการณ์
ให้นักศึกษาฝึกการนำกฎเกณฑ์ หลักการไปประยุกต์ใช้ จนสรุปเป็น
องค์ความรู้อย่างมีเหตุผล บันทึกสะสมไว้เป็นคลังความรู้ของตนต่อไป

นอกเหนือจากการประชุมแล้วอาจารย์ผู้สอนยังมีการแลกเปลี่ยน
เรียนรู้กันเกี่ยวกับเทคนิคและกลยุทธ์การสอนโดยเฉพาะแนวปฏิบัติ
ที่ดี (Good Practice) เช่น ศูนย์กำแพงเพชรผลิตสื่อธรรมชาติที่
สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน แล้วนำไปสร้างนวัตกรรมด้าน IT ใช้
ประกอบการสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของนักศึกษาต่อไป นักศึกษา
ได้เรียนรู้การนำเสนอโดยใช้ IT ผ่าน iPad การใช้ Keynote iMovie
แล้วแสดงผลงานด้วยกิจกรรม “ชม โชว์ แชร์ : นิทรรศการสื่อสร้าง
จากวัสดุในท้องถิ่น” เป็นต้น

การจัดการศึกษามหาวิทยาลัยไม่ได้ยึดการมีเทคโนโลยีเป็น
จุดหมายปลายทางของการจัดการศึกษา แต่ยึดผลลัพธ์การเรียนรู้
(Learning Outcome) ตามรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3)
ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการรายวิชา เพื่อให้
การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องและเป็นไปตามที่วางแผนไว้ใน
รายละเอียดหลักสูตร (มคอ.2) ซึ่งแต่ละรายวิชาจะกำหนดไว้อย่าง
ชัดเจนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และรายละเอียดของเนื้อหาความรู้ใน
รายวิชา แนวทางการปลูกฝังทักษะต่างๆ ตลอดจนคุณลักษณะอื่นๆ
ที่นักศึกษาจะได้รับการพัฒนาให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย
รายวิชาดังนั้นการวัดผลประเมินผลการศึกษาจึงเป็นการประเมินผล
ตามสภาพจริง (Authentic Assessment) มีร่องรอยหลักฐานที่ตรวจสอบ
ได้สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของนักศึกษา

การพัฒนาครูปทุมวัย ในยุคสังคมยุคดิจิทัล

ปัจจุบันประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมโลกยุคดิจิทัล ซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษาไทยและการจัดการเรียนการสอนของครู ในขณะที่เด็กและเยาวชนไทยหลงใหลอยู่กับความก้าวหน้าของระบบดิจิทัลมีวิถีของคนในสังคมกับหน้า โจทย์สำคัญคือทำอย่างไรที่ครูจะเท่าทันการเปลี่ยนแปลงนี้ให้ได้ และสามารถใช้ประโยชน์ต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับเยาวชนไทย

หลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ตระหนักในปัญหาดังกล่าว และได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้กับบุคลากรที่กำลังจะก้าวสู่การเป็นครูปทุมวัย ด้วยการนำเครื่องมือสื่อสารดิจิทัล มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ของผู้เรียน โดยเลือกใช้ iPad มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยหลักสูตรมุ่งหวังว่า นักศึกษาและครูปทุมวัย จะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ที่ก้าวไกล และมีทักษะการสืบค้นเพิ่มมากขึ้น ด้วยการใช้อุปกรณ์สื่อสารที่ทันสมัย และมีความเป็นอัจฉริยะในด้านการจัดการข้อมูลที่หลากหลาย และทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลจำนวนมากที่อยู่ในทุกๆ มุมของโลก ประกอบกับนักศึกษาจะต้องมีความสามารถในการเลือกและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสืบค้น และยึดมั่นในจริยธรรมทางวิชาการ นอกจากนี้ยังหวังว่าครูปทุมวัยจะสามารถใช้ทักษะนี้ในการถ่ายทอดความรู้และใช้เป็นเครื่องช่วยสอนให้กับเด็กปทุมวัยต่อไป โดยเลือกใช้ในส่วนที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ เช่น เนื้อหาในการเรียนรู้นั้นมีข้อจำกัดในเรื่องของมิติเวลา และการเปลี่ยนแปลงซึ่งไม่สามารถเรียนรู้จากสื่อชนิดอื่น สื่อที่มีลักษณะที่เป็นเครื่องมือดิจิทัล จะสามารถยืดระยะเวลาของการเรียนรู้ ที่สื่อชนิดอื่น ๆ ไม่สามารถทำได้ หรือที่ไม่สามารถเข้าถึงองค์ความรู้นั้นๆ ได้ในเวลาที่มีข้อจำกัด แต่ทั้งนี้จะไม่ละเลยปรัชญาการศึกษาของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปทุมวัย ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปทุมวัยต้องเน้นการเรียนรู้ผ่านการเล่น การปฏิบัติจริง และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสื่อและสิ่งแวดล้อม

การดำเนินการของหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นภายใต้ความร่วมมือของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และสถาบันการศึกษาเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยใน 1 ภาคเรียนที่ผ่านมา พบว่า ผู้เรียนมีความสนใจและมีความกระตือรือร้นในการเรียนเพิ่มมากขึ้น มีทักษะการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีทางการศึกษาเพิ่มขึ้น รูปแบบการสอนของครูผู้สอนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่ครูจะเป็นผู้ทรงภูมิ และเป็นผู้นำความรู้มาสู่ผู้เรียน เป็นครูผู้ชี้แนะและเป็นโค้ชในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน คือครูผู้สอนจะเน้นการฝึกให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยการสืบค้นและใช้ทักษะการอ่านมากขึ้น และนำข้อมูลที่ได้รับการค้นคว้ามาฝึกการคิด วิเคราะห์ และการทำงานร่วมกันเป็นทีม รูปแบบการเรียนลักษณะนี้ ตรงกับรูปแบบการเรียนรู้ของคนในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าการป้อน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพรชน ชีรพงศ์
ประธานหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

เนื้อหาความรู้สู่ผู้เรียน และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือความสำเร็จในเรื่องการสื่อสารระหว่างผู้เรียนและผู้สอนในทุกช่วงเวลาด้วยระบบการสื่อสารออนไลน์ ผู้เรียนสามารถติดต่อกับผู้สอนได้ตลอดเวลาเมื่อกลับไปสู่สถานศึกษาที่ตนเองทำงานอยู่ และมีข้อคำถามที่ต้องการหารือกับครูผู้สอนหรือเพื่อน ๆ ร่วมห้อง ก็สามารถทำได้ตลอดเวลา ซึ่งเท่ากับว่าการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถเกิดขึ้นได้โดยไร้ขีดจำกัดเรื่องเวลาและสถานที่ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากระบบการถ่ายทอดสดในห้องเรียนต้นแบบได้ตลอดเวลาเมื่อต้องการ

รูปแบบการเรียนรู้ลักษณะนี้เหมาะสมกับผู้ที่เป็นครูประจำการ ที่ต้องการพัฒนาตนเองเพิ่มเติม เนื่องจากผู้เรียนจะมีเวลาในการพบผู้สอนในชั้นเรียนเฉพาะช่วงวันหยุดเสาร์และอาทิตย์เท่านั้น เพราะในช่วงวันราชการนั้นยังต้องทำงานในสถานศึกษา หรือศูนย์พัฒนาเด็กการจัดการศึกษาลักษณะนี้สามารถเพิ่มโอกาสในการติดต่อสื่อสารกับผู้สอนได้มากขึ้นและรวดเร็วขึ้น การจัดการเรียนการสอนสามารถเกิดขึ้นได้ทุกช่วงเวลา และเนื้อหาครอบคลุม ทั้งที่เป็นทฤษฎีและปฏิบัติมีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงานที่มีลักษณะของการเรียนรู้แบบ work base ผู้สอนสามารถติดตามนิเทศการปฏิบัติงานของผู้เรียนได้ ณ สถานที่ทำงานด้วยเครื่องมือสื่อสารระบบดิจิทัลได้ การจัดการเรียนรู้ลักษณะนี้จะทำให้เห็นกระบวนการนำความรู้สู่ห้องเรียนได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร กับการพัฒนาทักษะ ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้ดูแลเด็ก

ศตวรรษที่ 21 ยุคที่เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารถูกบูรณาการในสังคมและชีวิตประจำวันและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงพบว่าปัจจุบันสมาร์ทโฟนกลายเป็นของใช้ประจำวัน แท็บเล็ตถูกใช้แทนที่เครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลง ตั้งแต่วิถีชีวิตประจำวันและส่งผลต่อวิถีแห่งการเรียนรู้ที่ต้องปรับและเปลี่ยนแปลงสอดคล้องกัน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงปรับวิธีการเรียนและปรับเปลี่ยนวิธีสอนที่เน้นพัฒนาทักษะสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยเริ่มต้นกับกลุ่มผู้ดูแลเด็ก ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ใหญ่ (Adult learners) ทำงานประจำ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่กำลังศึกษาต่อในระดับปริญญาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เครื่องมือสำคัญสำหรับการเรียนรู้ คือ ไอแพด การออกแบบกิจกรรมการเลือกแอปพลิเคชัน แหล่งเรียนรู้และสื่อ มีลักษณะสำคัญ คือ

- การเรียนการสอนเน้นการเรียนรู้จากการทำงาน (Work-Based Learning) เนื่องจากผู้เรียนเป็นกลุ่มคนทำงาน ประสบการณ์ทำงานเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ทักษะปฏิบัติเกิดขึ้น ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือทักษะทางอาชีพ ผู้เรียนใช้ไอแพดในการเก็บรวบรวมข้อมูล การสำรวจข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การถ่ายภาพนิ่งและวีดิทัศน์การปฏิบัติจริงในงาน การถอดบทเรียน เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์และพัฒนางาน ซึ่งเป็นการเรียนรู้ภาคทฤษฎีในชั้นเรียน

- การสืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ เช่น ฐานข้อมูลงานวิจัยออนไลน์ สวนดุสิตอินเทอร์เน็ตบรรณารักษ์ ฟีดดาคาสท์ จากมหาวิทยาลัยชั้นนำทั่วโลก มูกส์ (MOOCs)

- การสื่อสารผ่านสื่อสังคม (Social Media) และช่องทางสื่อสารสมัยใหม่ ผู้เรียนสามารถติดต่อและใกล้ชิดกับผู้สอนมากขึ้น เป็นช่องทางทำงานและสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ดูแลเด็กด้วยกัน

อ.เอื้ออารี จันทร์
อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

- การใช้ไอทูนส์ยู (iTunes U) ผู้เรียนใช้ 2 ลักษณะ คือ ใช้ในการเรียนรู้เป็นรายบุคคลตามรายวิชาที่จัดเตรียมทรัพยากรไว้ในแต่ละรายวิชาและจัดเก็บผลงานของผู้เรียนในลักษณะแฟ้มสะสมงาน อิเล็กทรอนิกส์ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความสามารถของตนเอง ผู้เรียนสามารถกำกับการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทั้งก่อนและหลังเรียนในชั้นเรียน

- การเลือกใช้แอปพลิเคชันในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องวัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ในแต่ละสัปดาห์ เช่น การสร้างและตัดต่อวีดิทัศน์ด้วย iMovie, Popplet lite ทำ Timeline ทฤษฎีการเรียนรู้, Bigmind ทำแผนผังมโนทัศน์, การทำแผ่นพับโปสเตอร์ด้วย Pages, การจัดทำแบบสอบถามออนไลน์ด้วย Google Form, การทำงานร่วมกันโดยใช้ Balboard

จากการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาพบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทำให้แนวโน้มของการมีส่วนร่วม การมีสมาธิกับการเรียน ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ของผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น ผู้เรียนมีความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทั้งในการเรียนและการทำงาน ถือเป็นเตรียมความพร้อมทั้งผู้สอนและผู้เรียนที่จำต้องพัฒนาทักษะ 3R x 7C ซึ่งเป็นทักษะในศตวรรษที่ 21 และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตในอนาคต

เทคโนโลยี กับการเรียนรู้

เทคโนโลยีมีความสำคัญมากสำหรับวิถีการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เทคโนโลยีช่วยเอื้ออำนวย และเปิดโอกาสให้กับผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามความต้องการ รวมถึงการทบทวนเนื้อหาในห้องเรียนและการสืบค้นความรู้ตามที่ตนสนใจ การใช้เทคโนโลยีสามารถลดข้อจำกัดในเรื่องของเนื้อหา เวลา สถานที่ อย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในวิธีการเรียนแบบดั้งเดิม ทำให้ผู้เรียนสามารถกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยเรียนผ่านแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ สามารถแบ่งปันข้อมูล ทรรศนภาพ เผยแพร่และเชื่อมโยงความรู้ผ่านระบบเครือข่ายระหว่างบุคคล ชุมชนและองค์กรทั่วโลกในเวลาอันรวดเร็วด้วยความสามารถของเทคโนโลยี แต่อย่างไรก็ตามการนำเทคโนโลยีมาใช้นั้นอาจมีอุปสรรคอยู่บ้าง โดยเฉพาะด้านการลงทุน แต่เมื่อเทียบกับความคุ้มค่าแล้วจะพบว่าเทคโนโลยีเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าในระยะยาว ไม่เพียงแต่ให้ประโยชน์กับผู้เรียนในการฝึกทักษะการใช้งาน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในอนาคตเท่านั้นแต่ยังเป็นเครื่องมือที่ให้ประโยชน์กับผู้สอน เพื่อเสริมสร้างความเชี่ยวชาญในสาขาของตนและสามารถสร้างเนื้อหาเพื่อถ่ายทอดให้กับผู้เรียนอย่างเหมาะสมอีกด้วย

เมื่อยังไม่เคยนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการศึกษาอย่างจริงจังจึงพบความข้งต้นก็เป็นเหมือนพบความทั่วไปที่บอกถึงความสามารถและคุณประโยชน์ของเทคโนโลยี กระทั่ง โครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต หรือที่เรียกโดยย่อว่า รพป.2 ได้นำเอา iPad มาใช้เป็นเครื่องมือหลักเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน จากทฤษฎีได้ถูก

ดร.สุวิชา เนียมสอน
รักษาการผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ถ่ายทอดลงสู่การปฏิบัติ ประสบการณ์ตรง ทำให้การรับรู้ถึงคุณค่าของเทคโนโลยีเชิงนามธรรมแปรเปลี่ยนเป็นความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงแนวคิดการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างแท้จริง ช่วงแรกของการนำ iPad มาใช้อาจมีข้อจำกัดและอุปสรรคอยู่บ้าง อาทิ ด้านของการลงทุนในอุปกรณ์ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แต่ตลอดหนึ่งภาคการศึกษาที่ผ่านมาเป็นเครื่องพิสูจน์ได้ว่าปัจจัยของการพัฒนาตัวเองไม่ได้ขึ้นกับพรสวรรค์ แต่เป็นการฝึกฝนและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นความชำนาญและเชี่ยวชาญซึ่ง “ทักษะ” นี้เองเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะนำเราสู่โลกกว้าง การเตรียมความพร้อมที่จะเป็น “ครูพันธุ์ใหม่” คงไม่ใช่เพียงแค่เก่งเนื้อหาที่เรียนในระบบชั้นเรียนเท่านั้น แต่หมายรวมถึงความสามารถ และความเข้าใจในเรื่องเครื่องมือแสวงหาความรู้ รู้จักสร้างโอกาสในการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น และถ่ายทอดคุณสมบัติเหล่านี้ให้เป็นสมรรถนะของคนรุ่นใหม่ต่อไป

